

УДК 338.48.025

Домбровська Софія,
канд. екон. наук,
старший викладач,
Одеський національний
економічний університет,
м. Одеса, Україна

ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ СТИМУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Підприємництво є важливою частиною суспільного розвитку і відіграє важливу роль у підвищенні конкурентоспроможності ринкової економіки. Міжнародний досвід показує, що ефективний розвиток підприємництва може стимулювати стабільне економічне зростання, забезпечити наповнення ринку необхідними товарами та послугами, сприяти впровадженню досягнень науки і техніки, стати джерелом соціальної стабільності та зайнятості населення, тим самим впливаючи на покращення добробуту громадян країни.

Повномасштабне вторгнення на територію України завдає катастрофічної шкоди економіці країни та загрожує довгостроковим зростанням рівня бідності. Масштаби війни та збитки, які вона завдає, поставили під загрозу важко здобуті за роки незалежності результати розвитку підприємництва України. У нинішніх умовах виробництво дестабілізовано, власність кожного дня фактично знищується, канали торгівлі порушені, інвестиції скорочуються через зростання рівня невизначеності та ризиків, а людський капітал має тенденцію до зменшення. Наразі підприємництво перебуває у серйозній кризі через порушення у фінансуванні виробництва, ланцюгах постачання, торговельних шляхах і різноманітних внутрішніх бізнес-операціях.

Воєнні події на території України підірвали перспективи економічного зростання, посилили крихкість фіскальної системи, дестабілізували платіжний баланс і порушили фінансові потоки у країні. Реалізація відповідних фінансових заходів з забезпечення функціонування підприємництва країни у нинішніх умовах є складним завданням: доступ до іноземних ринків капіталу залишається закритим, спреди європейських облігацій досягли максимуму, серйозна економічна криза

розвивається на тлі швидкого зростання дефіциту бюджету та наявності величезних боргових виплат.

Тим не менш, український уряд швидко ініціював заходи для захисту валюти країни, запровадивши контроль за рухом капіталу та адміністративні правила щодо валюти, щоб підтримувати платіжну та банківську систему в умовах воєнного стану, крім того, були ініційовані законодавчі зміни, які мали б забезпечити належну роботу суб'єктів підприємництва.

Відродження української економіки залежить від активного функціонування українського підприємництва, що включає, наприклад, релокацію підприємств. Переселяючись із територій, охоплених воєнними конфліктами, більшість підприємств обирають Львівську, Закарпатську, Чернівецьку, Тернопільську, Івана-Франківську та Дніпропетровську області. До релокації долучаються підприємства оптової та роздрібної торгівлі, ремонту автомобілів і мотоциклів, переробної промисловості, сфери інформації та телекомунікації, професійної, наукової та технічної діяльності [1, с. 47].

Дієвим фінансовим інструментом стимулювання підприємництва може стати розширення механізмів фінансування: так, пільгове кредитування підприємств має змогу розвинути систему кредитування українських суб'єктів підприємництва на основі використання коштів Європейського Союзу і спрямувати їх у вискоєфективні заходи з урахування тенденцій воєнного стану країни.

Супутнім інструментом є державна фінансова підтримка підприємництва за допомогою так званих "доступних" кредитів під 5%, 7% та 9%.

На основі перерозподілу покриття боргових зобов'язань підприємств аграрного сектору можуть бути вивільнені портфельні ліміти гарантій держави, що будуть передані у часткове виконання боргових зобов'язань за портфелем кредитів для середнього, малого та мікропідприємництва.

Вважаємо актуальним закріплення законодавством нетипових форм зайнятості населення, у такому випадку працівник має можливість поєднувати декілька легальних робіт і забезпечити себе необхідними соціальними гарантіями.

Наслідки блекауту у 2022-2023 рр. також привнесли свій вклад: так, банківська система створила мережу "Power Banking" [2, с. 31],

яка може працювати в умовах відсутності енергопостачання за рахунок забезпечення альтернативних джерел енергії та резервних каналів зв'язку.

Таким чином, сьогодні українське підприємництво потребує зниження навантаження на бізнес, додаткових джерел фінансування і кредитування, адекватного законодавчого регулювання діяльності підприємств в умовах воєнного стану, впровадження цифрових інновацій, що, у свою чергу, може призвести у майбутньому до відновлення економіки країни, побудови продуктивного і соціально-відповідального суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Діяльність суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва : статистичний збірник Державної служби статистики України. Київ, 2022. 118 с.
2. Краєвська А. С., Пілявоз Т. М., Шварц І. В. Сучасний стан та перспективи стратегічного розвитку підприємництва в Україні. *Економічний простір*. 2021. № 174. С. 28–34. URL : <https://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/35286?show=ful>